

Cursussen aanbod Grootseminarie Brugge 2009-2010

Het Grootseminarie is een vormingscentrum voor de intellectuele, spirituele en pastorale opleiding van kandidaten die zich geroepen achten tot het diocesane priesterschap in het bisdom Brugge of elders krachtens de zending van de bisschop van Brugge. De seminaristen volgen een tweejarige wijsgerige en een vierjarige theologische opleiding. De lessen aan het Grootseminarie staan ook open voor geïnteresseerden.

De wijsgerige opleiding (afdeling filosofie)

De verschillende vakken worden in de loop van vier semesters gegeven. Er wordt werk gemaakt van een degelijke inleiding in de studie van de H. Schrift. Ook is er aandacht voor een eerste verkenning van de liturgie. De filosofische vakken beogen de studenten vertrouwd te maken met de grote filosofische vragen rond de zin van het bestaan, het mens- en wereldbeeld, kennis en waarheid, het ethisch handelen en de godsproblematiek. Deze vragen worden ook behandeld in een overzicht van de geschiedenis van de filosofie. Zo maakt men kennis met de grote filosofische stromingen door de eeuwen heen tot op vandaag. Samen leest en bespreekt men ook enkele wijsgerige teksten. Er is ook ruime aandacht voor de menswetenschappen. Het menselijk gedrag en de menselijke relaties worden behandeld in cursussen psychologie. Er is ook een cursus godsdienstpsychologie. De menselijke samenleving wordt verkend in de cursussen politieke en sociale theorieën en economie. Het studieprogramma voorziet ook een verkenning van de grote wereldgodsdiensten, de literatuur, de wetenschappen en de kunst.

De theologische opleiding (afdeling theologie)

De theologische vorming duurt vier jaar en bestaat uit een driejarige cyclus en een pastoraal jaar. Aan de studenten van de driejarige cyclus worden in zes semesters de verschillende theologische vakken gegeven. Zo komen ze in contact met de verschillende aspecten van de geloofstraditie. In de lessen exegetisch bestudeert men de H. Schrift. Men leert er op een gelovige en tegelijk literair-kritische manier de bijbel lezen en verstaan. Er worden ook lessen Grieks en Hebreeuws gegeven om zo toegang te krijgen tot de oorspronkelijke bijbelteksten. Men bespreekt de geloofsinhoud in het vak dogmatiek, dat handelt over het geloof in God, Vader, Zoon en Geest, over de persoon van Jezus Christus, de betekenis van schepping en verlossing. Over de kerk wordt nagedacht in de cursus ecclesiologie. Ook aan de sacramenten wordt in het lesprogramma uitvoerig aandacht besteed. De moraaltheologie behandelt fundamentele en speciale ethische vraagstukken. De geschiedenis van het kerkelijke leven en de kerkelijke instellingen wordt bestudeerd in de cursus kerkgeschiedenis.

De kerk heeft als instelling haar eigen wetboek, dat voorgesteld wordt in de cursus kerkelijk recht. Ook het liturgisch leven in de kerk komt in de lessen liturgie aan bod. De cursus pastoraaltheologie handelt over pastoraal bij de jeugd, op de parochie en in groepen, verenigingen en organisaties.

Voorwaarden

Aan geïnteresseerden wordt gevraagd minstens een diploma secundair onderwijs te hebben.

Getuigschrift

Op het einde van een lessenreeks kunt u een getuigschrift verkrijgen. Daarin wordt vermeld dat u een of meerdere cursussen gevolgd hebt.

Inlichtingen

Antoon Vanhuyse

Potterierei 72   8000 Brugge
tel: 050/44 49 51 fax: 050/33 05 21
econoom@grootseminarie.be

Inschrijvingen

Bij iedere cursus vindt u de kostprijs (inclusief syllabus) voor het volledige academiejaar. Indien u zich voor één of meerdere cursussen wil inschrijven kan dit **ENKEL** door het totale cursusgeld over te schrijven op de bankrekening van het Grootseminarie: **471-5354341-41** Met duidelijke vermelding van: **voor- en familienaam, telefoonnummer en code(s)**. Deze code staat vermeld bij iedere cursus en dit **uiterlijk tegen 15 september 2009**.

- De meeste cursussen lopen over een volledig academiejaar (dus over de twee semesters).
- Hierna vindt u het tijdstip waarop elke cursus wordt gedoceerd.
- De kalender met de lesdagen vindt u achteraan het boekje.
- Data en uren zijn nog onder licht voorbehoud.
- Wijzigingen worden wel vooraf meegedeeld.

AFDELING FILOSOFIE

THEODICEA

prof. Jean-Pierre De Rudder

(code: F1 - € 75,00)

1ste semester: maandag van 9.00 tot 10.50 uur

2de semester: maandag van 9.00 tot 9.50 uur

Theodicea (Grieks voor Theos: God en dikè: rechtvaardiging) is de filosofische godsleer. In de lijn van en volgend op de metafysica is het onderwerp van deze cursus de wijsgerige studie van het bestaan van God, zijn Zijn, eigenschappen en activiteiten naar buiten.

Deel 1 gaat in op de vragen van de klassieke wijsgerige godsleer. Bestaat God? Wat is zijn wezen, welke attributen moet men Hem toekennen? Kan de menselijke rede dit aantonen, doorgronden of uitklaren? Zijn goddelijke almacht en voorzienigheid verzoenbaar met de vrijheid van de mens en de realiteit van het kwaad?

In deel 2 worden de kritieken op de Theodicea besproken van een aantal markante filosofische stromingen en auteurs uit de moderne en hedendaagse wijsbegeerte. Het betreft hier o.m. Kant en de bewustzijnsfilosofie, de leer van Feuerbach en van het marxisme, de taalfilosofie en het wijsgerige atheïsme in de fenomenologie en het existentialisme.

INLEIDING IN DE FILOSOFIE

prof. Henk Laridon

(code: F2 - € 50,00)

1ste semester: maandag van 11.00 tot 11.50 uur

2de semester: dinsdag van 14.00 tot 14.50 uur

Het eerste deel van deze cursus wil ons in de filosofie inleiden. Filosofie is helemaal in. Getuige daarvan zijn de talrijke 'filosofische' boeken en cursussen. Maar wat is filosofie? Met wat laat filosofie zich in? Wat mag je van filosofie verwachten? We pogen deze vragen te beantwoorden.

Het tweede deel wil een filosofisch nadenken zijn over geloof, atheïsme en theïsme. Na een benadering van het fenomeen 'geloven in', proberen we het atheïsme te omschrijven. Waarom gelooft iemand niet in God? Wat is de waarde van zo'n houding? Wat zijn de leemtes? Daarna benaderen we de theïstische houding. Wat betekent het te geloven in een levensnabije God? Tenslotte wordt de vraag gesteld of je als gelovige wel kunt filosoferen.

EPISTEMOLOGIE

prof. Henk Laridon
(code: F3 - € 50,00)

**2de semester: maandag van 10.00 tot 10.50 uur
dinsdag van 9.00 tot 9.50 uur**

Epistemologie (of kenleer) is de filosofische discipline die het menselijk kennen wil bestuderen. In deze cursus staan we eerst stil bij vragen als 'wat is kennen?' en 'is kennis mogelijk?' Daarna behandelen drie grote problemen van de kenleer.

Een eerste probleem is de waarheidswaarde van onze kennis. Wat is waarheid? Wanneer is een uitspraak waar?

Het werkelijkheidsprobleem is een tweede probleemgebied. Wat is de werkelijkheid? Is ze voor ons denken en spreken toegankelijk? Bestaat er een werkelijkheid los van mijn denken en spreken?

Hoe kom ik tot zekere, vaststaande kennis? Op deze derde grote vraag hebben in de filosofische traditie het empirisme, het rationalisme en Kant een antwoord gezocht.

KOSMOLOGIE

prof. Henk Laridon
(code: F4 - € 50,00)

**1ste semester: dinsdag van 9.00 tot 9.50 uur
woensdag van 10.00 tot 10.50 uur**

In deze cursus wordt een overzicht gegeven van hoe verschillende filosofen in de loop der tijden een visie ontwikkelden op het heelal en de samenstelling van de kosmos. Voorafgaandelijk is er een beschouwing rond het begrip 'natuurfilosofie'. Er wordt stilgestaan bij het mythisch en het Bijbels wereldbeeld. Figuren die verder aan bod komen zijn: Aristoteles, Ptolemeus, Descartes, Copernicus, Kepler, Newton en Darwin.

GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE - Middeleeuwen

prof. Henk Laridon

(code: F5 - € 50,00)

1ste semester: dinsdag van 10.00 tot 11.50 uur

De westerse filosofie kent een traditie van ruim 25 eeuwen. Doorheen de geschiedenis hebben filosofen antwoorden gezocht op fundamentele vragen. Deze antwoorden van toen bepalen het filosofische discours van nu. In een cursus geschiedenis van de filosofie wordt het filosofisch bezig zijn binnen een bepaalde periode in de geschiedenis belicht.

Dit semester behandelen we de 'Middellevveuwen'. In de middeleeuwse filosofie staat de verhouding tussen het denken van de Oudheid en het christelijk geloven centraal. Dit wordt ook een belangrijk thema doorheen de cursus.

Een eerste hoofdstuk staat even stil bij de kerkvaders. Daarna worden het denken van een aantal belangrijke middeleeuwse filosofen belicht: Boëthius, Johannes Scotus Eriugena, Abelardus, Bonaventura, Thomas van Aquino, Seger van Brabant en Willem van Ockham.

Van al deze filosofen worden de belangrijkste thema's uit het denken voorgesteld.

GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE - 19DE EEUW

prof. Henk Laridon

(code: F6 - € 50,00)

2de semester: dinsdag van 10.00 tot 11.50 uur

In de lijn van I. Kant, de invloedrijkste denker van de 18de eeuw, komt in de 19de eeuw voornamelijk in Duitsland één van de belangrijkste stromingen van het moderne denken op gang: het idealisme (met figuren als Fichte, Hegel en Schelling). In de cursus wordt vooral aan Hegel veel aandacht besteed. De reactie daarop komt van de zogenaamde links-hegelianen, voornamelijk van Feuerbach en Marx. Ook zij komen uitgebreid aan bod. Een heel aparte figuur is Schopenhauer, die tot op vandaag heel veel invloed heeft. Uiteraard krijgt ook de geniaalste religieuze denker van de 19de eeuw veel aandacht: S. Kierkegaard. Het ligt vooral in de bedoeling te laten zien hoe de 19de eeuw de irrationele dimensies van het bestaan weer onder de aandacht brengt. Ook Nietzsche en Freud zijn op dat vlak van cruciaal belang, maar die komen in andere cursussen aan bod.

WETENSCHAPPEN

prof. Irmgard Poelaert

(code: F7 - € 50,00)

1ste semester: dinsdag van 16.45 tot 18.35 uur

Deze cursus wetenschappen beperkt zich tot een verkenning doorheen de menselijke biologie. Wat is de zin van de biologie in de opleiding? Studie van de biologie is geen neutrale wetenschappelijke activiteit. De biologie doet ons vragen stellen over de plaats van de mens in de natuur, de waarden, het bewustzijn, de schoonheid, ethische vragen en zoveel meer. Het accent van deze cursus ligt op de menselijke erfelijkheid: de genetica. Volgende onderwerpen worden besproken: de embryonale ontwikkeling, monogene of Mendeliaanse overerving, multifactoriële overerving, mutaties en erfelijke afwijkingen en als laatste de moleculaire genetica met de recente ontwikkelingen van de DNA technologie bv. de stamceltherapie.

Omdat de studie van de genetica wel enig kennis en inzicht veronderstelt van de Eucaryote cel (menselijke cel), de celfuncties en de biologische moleculen starten we de cursus wetenschappen met een basis celbiologie. Tijdens de lessen worden ook een aantal wetenschappelijke teksten gelezen en besproken.

ANTROPOLOGIE

prof. Henk Laridon

(code: F8 - € 100,00)

woensdag van 9.00 tot 10.50 uur

In deze syllabus geven we enkele grote lijnen inzake een deelgebied van de filosofie, de wijsgerige antropologie of het filosofisch nadenken over het wezen van de mens. Wat is specifiek menselijk? Waartoe is de mens in staat? Wat is de zin van zijn bestaan?

In een eerste gedeelte geven we een historisch overzicht van diverse mensopvattingen: het oorspronkelijk (bijbels) eenheidsdenken, de dualistische stromingen en het hedendaagse mensbeeld.

In samenspraak met filosofen als J.P. Sartre, M. Heidegger, G. Marcel en E. Levinas behandelen we in een tweede gedeelte diepere wortels van de filosofische problematiek: wie is de ander voor mij, wat is de betekenis van de menselijke vrijheid, de dood en het voortbestaan? De cursus wil een inleiding zijn, een aanzet tot persoonlijke reflectie over het mens-zijn.

KUNSTGESCHIEDENIS

prof. Jean-Luc Meulemeester

(code: F9 - € 50,00)

1ste semester: woensdag van 16.45 tot 18.35 uur

Deze beeldrijke cursus behandelt de (christelijke) iconografie.

De nadruk wordt gelegd op de passie-iconografie en mariale-iconografie.

INLEIDING LITURGIE

prof. Stefaan Franco

(code: F10 - € 25,00)

1ste semester: donderdag van 9.00 tot 9.50 uur

Het vieren van het christelijk geloof krijgt binnen de kerk gestalte in haar liturgie. In deze cursus verkennen we eerste antwoorden op de volgende vragen: wat is liturgie? hoe werkt symboliek? wat zijn rituelen? waarin ligt de bijbelse eigenheid van gedenken en zegenen? wat is levensnabije liturgie? wat zijn sacramentele vieringen? Als basistekst gebruiken we hierbij het boek van K. Joosse, Wat is liturgie? Achtergronden van de christelijke eredienst, Gooi en Sticht, 1994.

Het tweede deel van de cursus biedt een initiatie in de liturgie van de Goede Week, meer bepaald van het paastriduüm. We verkennen de bijbelse, liturgische en spirituele achtergronden van het heilig Triduüm.

PSYCHOLOGIE - Persoonlijkheidspsychologie

prof. Gerard Wulleman

(code: F11 - € 50,00)

1ste semester: donderdag van 14.00 tot 15.50 uur

Het begrip persoonlijkheid verwijst naar psychologische eigenschappen die maken dat het gedrag van een persoon herkenbaar is doorheen verschillende situaties. Verschillende persoonlijkheidstheorieën komen hier aan bod, elk vanuit een eigen invalshoek, pogen verklaringen te vinden voor de psychologische verschillen tussen de mensen en hun gedrag. Psychodynamische theorieën (Freud, Adler, Jung, e.a.) humanistische theorieën (Maslow, Rogers, e.a.) en cognitieve theorieën trachten de krachten te ontdekken die verantwoordelijk zijn voor de vorming van de persoonlijkheid. Andere theorieën zoeken de blijvende eigenschappen van de persoonlijkheid meer in de biologische, neurologische kenmerken of de in sociale condities van de persoon en zijn interacties

PSYCHOLOGIE – Godsdienstpsychologie

prof. Gerard Wulleman

(code: F12 - € 50,00)

2de semester: donderdag van 14.00 tot 15.50 uur

Godsdienst verwijst naar de relatie met God. Over God kan de wetenschappelijke psychologie zich niet uitspreken maar wel over de gedragingen die uiting geven aan die relatie en dit onderscheid wordt duidelijk aangetoond in deze cursus.

De uitspraken van de psychoanalyse (o.m. Freud, Jung) over de relatie tussen godsdienst en de psychologie van de mens komen aan bod. Veel aandacht wordt besteedt aan de psychologische benadering van de religieuze motivatie en de religieuze ervaring. Verder wordende religieuze attitudes bestudeerd ook in hun verband met geloof en ongeloof.

LITERATUUR EN LEVENSBESCHOUWING - DANTE, Divina

Commedia

prof. Patrick Degrieck

(code: F13 - € 50,00)

2de semester: donderdag van 10.00 tot 11.50 uur

Haast iedereen kent de Divina Commedia van Dante Alighieri – althans bij naam. Maar wie heeft dit monumentale dichtwerk ook gelezen? Het is immers geen gemakkelijk boek. De cursus wil hulp bieden om samen met de dichter door de Inferno, het Purgatorio en het Paradiso te reizen. Na een beknopte inleiding over het leven en werk van Dante (1265-1321) volgt een uiteenzetting van zijn filosofische, theologische en kosmologische opvattingen. Daarna wordt de structuur van het boek uiteengezet. Hoofddoel is evenwel de lectuur van de tekst zelf (in Nederlandse vertaling). We gaan door heel het boek en trachten voldoende hulp te bieden opdat de lezer echt kan gaan genieten van dit grandioze meesterwerk.

INLEIDING IN DE BIJBEL

prof. Patrick Degrieck

(code: F14 - € 100,00)

vrijdag van 9.00 tot 10.50 uur

De cursus inleiding tot het O.T. is de ene helft van het tweeluik. Het andere deel betreft de inleiding in het N.T..

De geschiedenis van het bijbelse volk wordt basiskennis. Dat wordt de achtergrond voor de wordinggeschiedenis van het O.T.. We staan stil bij de vragen: wie schreef een bepaald boek? Waar? voor wie en in welke tijd? Vaak heeft het antwoord meerdere lagen, omdat de boeken verschillende redactielagen hebben. Dat fenomeen bekijken we nader samen met de grote lijnen van de ontwikkeling van het exegetisch of bijbels onderzoek. Tenslotte interesseert ons de vraag hoe we dat woord van mensen toch of zelfs op de eerste plaats 'Gods Woord' kunnen noemen, een woord om van te leven.

WERELDGODSDIENSTEN – Inleiding

prof. Inge Cordemans

(code: F15 - € 50,00)

vrijdag van 11.00 tot 11.50 uur

Wat is een godsdienst? Hoe zijn godsdiensten ontstaan? Wat betekent het om een gelovige mens te zijn? Hoe wordt het goddelijke beleefd doorheen tijden en culturen? Is New Age een godsdienst? Op al deze vragen gaat de cursus godsdienstgeschiedenis in. De cursus geeft een algemene inleiding op het fenomeen "godsdienst".

WERELDGODSDIENSTEN - Islam

prof. Inge Cordemans

(code: F16 - € 50,00)

vrijdag van 16.30 tot 17.20 uur

De islam en de moslims komen vaak onder de aandacht, maar zijn daarom niet altijd gekend. In deze cursus geven we een inleiding op de islam. We maken kennis met de profeet Mohammed en staan stil bij de koran. Ook de geschiedenis van de islam, de geloofspunten en de vijf zuilen van de islam worden besproken. In de cursus is ook aandacht voor de islamitische feesten en gebruiken. Tot slot staan we ook stil bij de dialoog tussen moslims en christenen en de spanningen tussen de Westerse en Oosterse wereld.

AFDELING THEOLOGIE

ALGEMENE SACRAMENTENLEER

prof. Koen Vanhoutte

(code: T1 - € 50,00)

maandag van 9.00 tot 9.50 uur

De cursus vertrekt van een verkenning van de recente ontwikkelingen binnen de sacramentologie. Daarop volgt een antropologische studie waarin de betekenis van symboliek en ritueel uitvoerig ter sprake komen. Verder wordt aandacht besteed aan een christologische benadering waarin Christus als sacrament van Godsontmoeting centraal staat. Daarbij sluit een ecclesiologische benadering (kerk als sacrament) aan, met bijzondere aandacht voor de rol van de heilige Geest in het sacramentele leven van de kerk. Klassieke vragen in verband met instelling, werkzaamheid en aantal van de sacramenten zitten verwerkt in de verschillende hoofdstukken. De cursus bevat ook een korte kennismaking met de zeven sacramenten en eindigt met de behandeling van de belangrijkste vragen uit de huidige sacramentenpastoraal.

NIEUW TESTAMENT – De synoptische evangeliën

prof. Marc Steen

(code: T2 - € 100,00)

maandag van 10.00 tot 11.50 uur

Deze cursus biedt een bespreking van de evangeliën van Marcus, Mattëüs en Lucas, die een heel eigen onderlinge relatie vertonen. We proberen vooral de eigenheid van deze drie evangeliën te karakteriseren, met aandacht voor hun specifieke ontstaansgeschiedenis en achtergronden, hun manier van redigeren en hun theologische boodschap. Daarna houden we een bespreking van verschillende teksten die we onderbrengen in vier thema's: de kindheidsevangelies, de bergrede, wonderverhalen, passie- en verrijzenisverhalen. Naast het bieden van exegetisch commentaar wordt telkens ook ingegaan op de theologische problematiek en inhoud die deze teksten bevatten.

BIJBELS HEBREEUWS - Deel 2

prof. Noël Bonte

(code: T3 - € 50,00)

maandag van 17.45 uur tot 18.35 uur

Deze cursus veronderstelt dat men het eerste jaar gevolgd heeft. Als handboeken gebruiken we het leerboek Introduction to Biblical Hebrew (van Thomas O. Lambdin) en de grammatica van het bijbels Hebreeuws (van J.P. Lettinga). Wekelijkse oefeningen helpen bij het aanleren. De bedoeling is op het einde van het tweede jaar het boek Genesis vlot te kunnen lezen en vertalen.

OUD TESTAMENT – De profeten

prof. Noël Bonte

(code: T4 - € 100,00)

dinsdag van 10.00 tot 11.50 uur

De profetische literatuur is een van de drie grote pijlers van het Oude Testament en vormt een hoogtepunt in de geschiedenis van het bijbelse Israël. Deze teksten die zo oud zijn, blijven sterk inspireren. De cursus over de profeten begint met een algemene inleiding. We gaan o.a. in op het ontstaan van het profetisme in Israël en de evolutie ervan. Na de inleiding lezen we bekende en minder bekende profeten. Achtereenvolgens komen aan bod: Elia, Amos, Hosea, Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Deutero-Jesaja, Jona en Daniël. Telkens is er aandacht voor de historische context waarbinnen de profeet optreedt en voor zijn specifieke boodschap daarbinnen.

Gaandeweg wordt duidelijk dat profeten een hele evolutie hebben meegemaakt in denken en spreken. Deze evolutie weerspiegelt een verandering van godsbeelden. De cursus profeten is meteen een springplank om aan bijbelse theologie te doen.

SACRAMENTENLEER – Initiatiesacramenten

prof. Stefaan Franco

(code: T5 - € 100,00)

woensdag van 9.00 tot 10.50 uur

De initiatiesacramenten - doopsel, vormsel en eucharistie - vormen de grondslag van het christelijke leven. Wat het doopsel betreft onderzoeken we de bijbelse achtergrond, de theologische betekenis, de vroegere en actuele liturgische vormgeving. Naast de kinderdoop is er ook aandacht voor het doopsel op schoolleeftijd en het doopsel van volwassenen. Voor de studie van het vormselsacrament wordt gekozen voor een liturgiehistorische invalshoek. We volgen de ontwikkelingen van de vormseliturgie doorheen de kerkgeschiedenis, maar vooral vanaf Vaticanum II. Tenslotte staan we stil bij de theologie van de eucharistie met bijzondere aandacht voor thema's als gedachtenismaal, offer en tegenwoordigheid. Voor de liturgie van de eucharistie wordt verwezen naar een afzonderlijke cursus.

SPIRITUALITEIT

prof. Geert Morlion

(code: T6 - € 50,00)

1ste semester: donderdag van 10.00 tot 11.50 uur

De cursus begint met een lectuur van de Kloosterregel van Benedictus van Nursia (480-547). Met deze Kloosterregel heeft Benedictus aan het Westerse monnikenwezen zijn eigenlijke vorm gegeven; niet voor niets wordt Benedictus de patroon van Europa genoemd. Tijdens de eerste zes lessen worden stukken uit de regel gelezen en becommentarieerd.

De tweede reeks van zes lessen wil een historisch overzicht aanreiken van de christelijke spiritualiteit. Dit jaar behandelen we achtereenvolgens de na-apostolische generaties: de Griekse en Latijnse Vaders; het monnikenwezen in Oost en West; de spiritualiteit tijdens de Karolingische periode; de Hervormingsbewegingen tijdens de 10de en de 11de eeuw; de Bedelorden en Lekenbewegingen in de 13de eeuw; de Rijnlandse en Vlaamse Mystiek in de 14de en de 15de eeuw; we onderbreken dit overzicht na de Moderne Devotie.

P.S.: bij deze lessenreeks hoort een lectuuropdracht; de studenten kiezen – in overleg met de docent – een boek van of over een belangrijke figuur uit deze periode van de kerkgeschiedenis.

DOGMATIEK – Godsleer (Triniteit)

prof. Stefaan Franco

(code: T7 - € 100,00)

dinsdag van 9.00 tot 9.50 uur

woensdag van 11.00 tot 11.50 uur

Wat zeggen wij, christenen, als wij 'God' zeggen? Wat kunnen we over God zeggen - en wat niet? Kunnen wij God 'kennen' vanuit onze ervaring en ons eigen nadenken? Heeft het zin het bestaan van God te willen 'bewijzen'? Of moeten we het houden bij 'sporen naar God'? Wat vertelt de Schrift over God? Hoe komt God ter sprake in onze huidige samenleving die getypeerd wordt als postmodern en gesecculariseerd? Deze en vele andere vragen komen aan bod in de cursus Godsleer. In een eerste deel wordt de godsvraag uitgebreid behandeld. Aandacht gaat ook naar de mogelijkheden van onze taal om God ter sprake te brengen. Daarna slaan we de bijbel open. De godsopenbaring begint vanaf de eerste bladzijde van de Schrift en vindt haar hoogtepunt in Jezus Christus. In het derde en laatste deel gaat het over de triniteitsleer: waarom spreken wij over God als Vader, Zoon en Geest?

PASTORAALTHEOLOGIE – Pastoraal bij de jeugd.

prof. Geert Morlion

Geloven wij nog in jongeren?

(code: T8 - € 50,00)

2de semester: donderdag van 10.00 tot 11.50 uur

De cursus 'Pastoraal bij de jeugd' vertrekt vanuit een aantal courante benaderingen van het begrip 'jeugd'. Hoe wordt vandaag wetenschappelijk nagedacht over 'jeugd'? Vanuit deze begripsomschrijving kunnen we de jongeren situeren binnen de ruimere maatschappelijke context. Wat zijn jongerenculturen en hoe lang gaan ze mee?

Een tweede deel wil de vraag stellen 'jeugd en pastoraal'. We starten vanuit een schets van feitelijke gegevens i.v.m. het geloven van jongeren: geloofsontwikkeling, kerkverbondenheid. Hoe kan de Kerk zich pastoraal opstellen t.a.v. jongeren? Hoe verloopt geloofscommunicatie? Moet de jeugdpastor werkelijk kiezen tussen laagdrempelige initiatieven en een geprofileerd aanbod?

We verkennen ten derde de drie milieus waar jongeren in leven: het gezin, de school en de wereld van de vrije tijd. Telkens gaan we na welke pastorale kansen er te vinden zijn, en hoe binnen ons bisdom hierop ingespeeld wordt. Welke pastorale kansen vinden we in de katholieke school, in de huiskerk, in de katholieke jeugdbeweging?

P.S.: bij de lessen hoort ook een lectuuropdracht; deze wordt bij het begin van de cursus toegelicht.

KERKGESCHIEDENIS – Oudheid en Middeleeuwen

prof. Kurt Priem

(code: T9 - € 100,00)

vrijdag van 9.00 tot 10.50 uur

Tijdens dit academiejaar komen zowel de christelijke oudheid (eerste semester) als de middeleeuwen (tweede semester) aan bod. In beide perioden bestuderen we de ontwikkeling van de kerkelijke structuren (pausdom, concilies, bisdommen, parochies), de theologie en de spiritualiteit (apologeten, kerkvaders, Moderne Devotie en humanisme) en het religieuze leven (eremieten, kloosterwezen). Ook gaan we in op de verhouding tussen Kerk en jodendom (jodenchristenen, anti-judaïsme) en tussen Kerk en staat (christenvervolging, investituurstrijd). Tenslotte staan we stil bij de breuk tussen westers en oosterse christenheid.”

KERKELIJK RECHT

prof. Patrick Degrieck

(code: T10 - € 50,00)

vrijdag van 11.00 tot 11.50 uur

De cursus van dit academiejaar maakt deel uit van een cyclus van drie jaar. Het grote thema vormt de studie van het wetboek betreffende het Volk Gods, met de rechten en de plichten van alle gelovigen en van de gewijden in het bijzonder. Daar sluit bij aan het verenigingsrecht. Verder staan we stil bij de initiatiesacramenten: doopsel, vormsel, eucharistie en bij de het biechtsacrament en de ziekenzalving. We eindigen met drie specifieke thema's: religieuzenrecht, tijdelijke goederen in de kerk en strafrecht

MORAALTHEOLOGIE

prof. Philippe Hallein

(code: T11 - € 100,00)

vrijdag van 15.30 tot 17.20 uur

De cursus moraaltheologie is in het academiejaar 2009-2010 gewijd aan de deeldomeinen bio-ethiek en sociale ethiek. Naast de meer informatiegevendende lessen, worden er ook enkele werkcolleges voorzien.

Bio-ethiek (eerste semester)

In de deelcursus bio-ethiek gaan we nader in op vragen betreffende geneeskunde en moraaltheologie. Daarbij concentreren we ons op de vraagstukken betreffende de menselijke persoon, de keuze voor het leven, de zieke mens in zijn context, abortus, euthanasie, ... We bespreken in het bijzonder de encycliek *Evangelium vitae* (1995) van paus Johannes-Paulus II en de instructie *Dignitas personae* (2008) van de "Pauselijke raad voor het Leven".

Rechtvaardigheid en sociale leer van de kerk (tweede semester)

In de deelcursus sociale ethiek gaan we nader in op sociale vraagstukken en hoe de Kerk omgaat met armoede, kapitaal, arbeid, solidariteit, ... We bestuderen in het bijzonder het pauselijk document *Rerum novarum* (1891) en de gevolgen van dit document tot in de huidige maatschappij. We zullen daarbij het "Compendium van de Sociale leer van de kerk" (2004) van de "Pauselijke Raad voor Rechtvaardigheid en vrede" als referentiekader gebruiken. Een bespreking van de nieuwe encycliek van paus Benedictus XVI, die eind juni 2009 verschijnt, zal daarbij niet ontbreken.